

การผจญภัยของวีรบุรุษในนวนิยายเรื่อง “หุบเขากินคน” ของมาลา คำจันทร์ The Hero's Journey in Mala Kamchan's *"The Valley of the Death"*

อาทิมา พงศ์ไพบูลย์^{1*}

Arthima Pongpaiboon^{2*}

(Received: 6 September 2024; Revised: 7 November 2024; Accepted: 11 November 2024)

บทคัดย่อ

การศึกษากาการผจญภัยของวีรบุรุษในนวนิยายเรื่อง “หุบเขากินคน” ของมาลา คำจันทร์ มีวัตถุประสงค์
1. เพื่อศึกษากาการผจญภัยของวีรบุรุษในนวนิยายเรื่องหุบเขากินคน ของมาลา คำจันทร์ ตามทฤษฎีการผจญภัยของ
วีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์ 2. เพื่อศึกษาคุณค่าของการผจญภัยของวีรบุรุษในนวนิยายเรื่องหุบเขากินคน
ของมาลา คำจันทร์ พบว่า ตัวละครบดินทร์มีวงจรการผจญภัยสอดคล้องกับแนวคิดของโจเซฟ แคมป์เบลล์
ทั้ง 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการออกเดินทาง ขั้นตอนการทดสอบทดลอง และขั้นตอนการกลับคืน การศึกษากาการ
ผจญภัยของวีรบุรุษในนวนิยายเรื่องหุบเขากินคน มีคุณค่าดังนี้ การเข้าใจการเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของ
ตัวละคร การสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองผ่านการเผชิญปัญหาและอุปสรรคของตัวละคร

คำสำคัญ: การผจญภัยของวีรบุรุษ, การเดินทางของวีรบุรุษ, หุบเขากินคน

Abstract

This study aims to: 1) analyze the hero's journey in Mala Kamchan's novel "The Valley of the Death" according to Joseph Campbell's Hero's Journey theory; and 2) explore the value of the hero's journey in the novel. The study finds that the protagonist Bodin's adventure cycle aligns with Joseph Campbell's three stages: departure, initiation and return. The analysis of the hero's journey in "The Valley of the Death" reveals the following values: demonstrating the growth and transformation of the character and providing a model for personal development through the character's confrontation with problems and obstacles.

Keywords: Hero's journey, Monomyth, The Valley of the Death

^{1*} ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

^{2*} Dr., Department of Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University

* Corresponding author, E-mail: arthima.po@ssru.ac.th

บทนำ

การศึกษาเทพปกรณัมเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ มีการเล่าสืบทอดกันมาหลายยุคสมัย และมีเรื่องราวแตกต่างกันไปในวัฒนธรรมต่าง ๆ หากมีการเชื่อมโยงข้อมูล ค้นหาเรื่องราวที่แฝงด้วยความหมายและสาระสาระที่น่าสนใจ จะพบว่ามัลักษณะที่เป็นสากลและไม่ล้าสมัย อีกทั้งยังมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์มาช้านาน

ในเทพปกรณัมแต่ละเรื่องมักปรากฏเรื่องการเดินทางผจญภัยของวีรบุรุษหรือ Monomyth โดยการผจญภัยแต่ละครั้งจะทำให้วีรบุรุษได้เรียนรู้บางสิ่งบางอย่างที่ช่วยให้วีรบุรุษได้เป็นวีรบุรุษอย่างแท้จริง มีการปรับเปลี่ยนมุมมอง ทศนคติ หรือได้เรียนรู้ความหมายของชีวิตที่ลึกซึ้งจากบทเรียนต่าง ๆ ในการเดินทางของวีรบุรุษ โจเซฟ แคมพ์เบลล์ ได้เคยกล่าวไว้ว่าเทพปกรณัมต้นแบบมักปรากฏอยู่แบบเดียว แต่มีการสร้างซ้ำในหลายวัฒนธรรม วงจรการเดินทางของวีรบุรุษจึงมีลักษณะร่วมที่เหมือนกัน

ทฤษฎีเชิงเทพปกรณัม หรือเทพปกรณัมหนึ่งเดียว หรือ Monomyth โจเซฟ แคมพ์เบลล์ได้กล่าวถึงการเดินทางของวีรบุรุษ ไว้ในหนังสือ The Hero's with a Thousand Faces ไว้ดังนี้

วีรบุรุษออกเดินทางจากโลกปกติไปสู่โลกพิเศษเหนือธรรมชาติ: เขาได้พบกับพลังอำนาจที่น่าอัศจรรย์และได้รับชัยชนะอันเด็ดขาด: วีรบุรุษกลับมาจากการผจญภัยอันลี้ลับนี้ พร้อมกับพลังที่จะมอบสิ่งดีงามให้แก่เพื่อนมนุษย์

(Campbell, 2004, p. 28)

จากการศึกษาเรื่องการเดินทางของวีรบุรุษ ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวงจรชีวิตของตัวละครในวรรณกรรมแนวผจญภัย โดยเลือกศึกษาจากนวนิยาย “หุบเขากินคน” ของมาลา คำจันทร์ (Mala Kamchan, 2006) ที่มีตัวละครสำคัญในเรื่องเป็นเด็กชาย 5 คน ที่ได้ข้ามมิติเวลาไปประสบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสมัยขอมโบราณ นับเป็นการเดินทางสู่โลกพิเศษที่เหนือธรรมชาติ และได้ผ่านบททดสอบอย่างหลากหลายในขณะที่อยู่ที่นั่น เป็นการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตัวตนของตัวละครให้เข้าใจโลกและชีวิต โดยยึดมั่นในคุณงามความดีและดำรงตนอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม ดังที่ Pragthong (1993, p. 94) ได้กล่าวถึงเรื่องหุบเขากินคนไว้ว่า

เนื้อหาทางจริยธรรมของวรรณกรรมเยาวชนเรื่องหุบเขากินคนนี้ แสดงออกมาให้เห็นในพฤติกรรมของตัวละครที่ผู้แต่งเสนอในบทสนทนาและการบรรยายคุณลักษณะทางจริยธรรมนี้ ปรากฏตั้งแต่ต้นเรื่องและพัฒนามากขึ้นเมื่อตัวละครมีประสบการณ์มากขึ้น จริยธรรมที่ช่วยแก้ปัญหาในเรื่อง คือ จริยธรรมเกี่ยวกับการยึดมั่นในคำสั่งสอนและความศรัทธาในศาสนา...ความมีสติและความกล้าหาญของตัวละครเด็กในกองธงเสือด่า ทำให้เขาประสบความสำเร็จเมื่อต้องต่อสู้กับปัญหา

มาลา คำจันทร์ ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการเขียนเรื่องหุบเขากินคนไว้ว่า “...อยากเห็นเด็ก ๆ ทั้งหลายมีความสมัครสมานสามัคคี มีน้ำใจต่อกัน โดยเฉพาะคนที่มีความเก่งกล้าสามารถในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ ความสมัครสมานสามัคคีนี้เองจะช่วยนำพาสังคมไปสู่ความวัฒนาสถาพรในเวลาเร็ว...” (Mala Kamchan, 2006, preface) คุณธรรมร่วมของตัวละครทั้ง 5 คน ได้แก่ ความสามัคคี เมื่อผสานกับคุณธรรมและความสามารถเฉพาะบุคคลของตัวละครทั้ง 5 คน ทำให้ฝ่าฟันอุปสรรคจนบรรลุภารกิจได้ ซึ่งหากพิจารณาจากตัวละครหลัก 1 ตัวละคร อาจพบการผจญภัย การเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาคุณลักษณะของตัวละครได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาการผจญภัยของวีรบุรุษ “บดินทร์” ในนวนิยายเรื่อง “หุบเขากินคน” ของมาลา คำจันทร์

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนแนวคิดการผจญภัยของวีรบุรุษ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “ชีวิตและคุณูปการของโจเซฟ แคมป์เบลล์ต่อการศึกษาเทพปกรณัม” Boonsong, 2009) ทำให้เห็นว่าศาสตร์ทางคติชนวิทยา โดยเฉพาะเรื่องเทพปกรณัมเป็นเรื่องที่มีผู้สนใจอย่างกว้างขวาง มีลักษณะร่วมที่เป็นสากล เป็นกฎเกณฑ์ให้ให้เห็นความลึกซึ้งทางจิต ทำให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลด้านคติชนวิทยากับศาสตร์แขนงต่าง ๆ เช่น ศาสนา ประวัติศาสตร์ มานุษยวิทยา โบราณคดี จิตวิทยา ชีววิทยา และศิลปะ อีกทั้งได้เรียนรู้ชีวิตประวัติของโจเซฟ แคมป์เบลล์ ผู้มีอิทธิพลต่อการศึกษาเทพปกรณัมและทฤษฎีการเดินทางของวีรบุรุษ

การเดินทางของวีรบุรุษในทฤษฎี Monomyth แบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ คือ 1. การออกเดินทาง (Departure) 2. การครอบครอง (Initiation) 3. การเดินทางกลับ (Return) และประกอบด้วย 17 ขั้นตอนย่อยเป็นเส้นทางที่วีรบุรุษต้องเรียนรู้และผจญภัยก่อนจะประสบความสำเร็จ (Campbell, 2004, pp. 45-226)

ทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษ (Monomyth) ของโจเซฟ แคมป์เบลล์ ได้มีผู้สนใจนำไปใช้วิเคราะห์เรื่องราวของวีรบุรุษในประวัติศาสตร์ วรรณคดี วรรณกรรม และภาพยนตร์อย่างแพร่หลาย ตัวอย่างการใช้ทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษในวรรณคดีไทย เช่น

“สมเด็จพระนเรศวรมหาราช: พลังขับเคลื่อนเบื้องหลังประชาชาติ” ของ Suwanpratest (2009) ได้ใช้มุมมองสหวิทยาการอธิบายเรื่องราวของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในเชิงคติชนวิทยา เพื่อศึกษาคุณลักษณะของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในฐานะมหาบุรุษ และมหาบุรุษเพื่อสร้างประวัติศาสตร์ และได้ใช้ทฤษฎีการเดินทางของวีรบุรุษศึกษาคุณลักษณะของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในฐานะวีรบุรุษของมหาชน และเป็นพลังขับเคลื่อนเบื้องหลังความเป็นประชาชาติสยาม วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ได้พบว่า พระราชประวัติและ “แบบ” ชีวิตของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เทียบได้กับแบบมาตรฐานของการเดินทางของวีรบุรุษ ตามแนวคิดของโจเซฟ แคมป์เบลล์ เช่น พระองค์ได้ผจญภัยผ่านกรณีประตู่แห่งการเปลี่ยนแปลง

หลายครั้ง ได้ผ่านบททดสอบด้านศีลธรรมตลอดพระชนม์ชีพ จนเป็นแบบอย่างด้านความเสียสละความสุขส่วนตนและอุทิศตนเพื่อส่วนรวม และเป็นวีรบุรุษผู้กอบกู้สังคมและเกียรติศักดิ์ของชาติ

“การศึกษาเปรียบเทียบอารยธรรมไทยในวรรณคดี: กรณีศึกษาจากนิทานพระอภัยมณีคำกลอนและโศลก” ของ Thumkwinthip (2013) ได้ศึกษาวงจรชีวิตของวีรบุรุษจากวรรณคดีพระอภัยมณี และโศลกที่พบว่าการผจญภัยของพระอภัยมณี และโศลกชุด สอดคล้องกับวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษ ของโจเซฟ แคมป์เบลล์ และศึกษาความเหมือนคล้ายและความแตกต่างของอารยธรรมที่ปรากฏในวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษ พบว่าปรากฏอารยธรรมที่สำคัญ ได้แก่ อารยธรรมวีรบุรุษ และอารยธรรมความช่วยเหลือจากพลังเหนือธรรมชาติ

งานวิจัยเรื่อง “พระสังข์: การผจญภัยของวีรบุรุษ” ของ Saeng-arunchalaemsuk (2018) ได้ศึกษาการผจญภัยของพระสังข์ ในบทละครนอกเรื่องสังข์ทอง พบว่า มีวงจรการผจญภัยครบ 3 ขั้นตอน จากการผจญภัยสะท้อนให้เห็นความเพียรพยายาม ความอดทนอดกลั้น และการเอาชนะใจตนเองของพระสังข์ และได้ศึกษาเรื่องความขัดแย้งที่ผสมผสานในตัวละครพระสังข์

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษ เช่น งานวิจัยเรื่อง “พัฒนาการการผจญภัยของตัวละครเอกชายในฐานะวีรบุรุษ ในวรรณคดีแบบฉบับของไทย” ของ Sindhuvanik & Wichayapakorn (2019) ได้ใช้แนวคิดการผจญภัยของวีรบุรุษ ของลีมมิง (David Adam Leeming) และโจเซฟ แคมป์เบลล์ (Joseph Campbell) มาวิเคราะห์พัฒนาการการผจญภัยของวีรบุรุษในวรรณคดีแบบฉบับ จำนวน 43 เรื่อง

งานวิจัยเกี่ยวกับการผจญภัยของวีรบุรุษที่ศึกษาจากกลุ่มข้อมูลประเภทภาพยนตร์ เช่น “อวตาร: การผจญภัยของวีรบุรุษ” ของ Chaiklam (2023) และ โพรเซ่น 2: การเดินทางของวีรบุรุษจากเทพปรกณัมสู่ภาพยนตร์กับมุมมองทางคติชนวิทยาของ Chaiklam (2021) เป็นการศึกษาเรื่องราวของวีรบุรุษในภาพยนตร์ โดยใช้แนวคิด “การผจญภัยของวีรบุรุษ” ของ คริสโตเฟอร์ โวกลเลอร์ (Christopher Vogler) ที่ได้นำแนวคิดของโจเซฟ แคมป์เบลล์ มาประยุกต์ใช้ในการเขียนบทภาพยนตร์ในหนังสือ The Writer's Journey: Mythic Structure for Writers

ความแพร่หลายในการศึกษาเรื่องการผจญภัยของวีรบุรุษ ทั้งจากวรรณคดีและสื่อสมัยใหม่นี้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจนำทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษไปใช้ในการวิเคราะห์ตัวละคร “บดินทร์” ในนวนิยายเรื่อง “หุบเขากินคน” ของมาลา คำจันทร์ เพื่อหาคำตอบว่าในนวนิยายเรื่องนี้มีวงจรการผจญภัยสอดคล้องกับทฤษฎีของโจเซฟ แคมป์เบลล์ อย่างไร และจากการผจญภัยของวีรบุรุษได้สร้างคุณค่าแก่ผู้ศึกษาอย่างไรบ้าง

ภูมิหลังเกี่ยวกับนวนิยายเรื่อง “หุบเขากินคน”

นวนิยายเรื่อง “หุบเขากินคน” ของ มาลา คำจันทร์ ได้รับรางวัลดีเด่น บันเทิงคดีสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2533

หุบเขากินคน เป็นนวนิยายที่มีเนื้อหามุ่งส่วนอิงประวัติศาสตร์ โดยมีการดำเนินเรื่องเกี่ยวข้องกับอาณาจักรขอมโบราณ คือ อาณาจักรฟูนัน ซึ่งมีเมืองหลวงคือ วยารปุระ จากเนื้อหาสะท้อนเรื่องการปกครองในสมัยโบราณ การนับถือเทพเจ้าที่แตกต่างกัน อันนำมาซึ่งความแก่งแย่ง ต้องการความเป็นใหญ่

การผจญภัยของกองธงเสือด้า ได้แก่ บดินทร์ วิชชุ อัสฌมา บุญชู และวิทยา เด็กชายทั้ง 5 คนได้มาเข้าค่ายลูกเสือในบริเวณวัดร้างเก่าแก่แห่งหนึ่งในเขตอีสานใต้ ระหว่างปฏิบัติกิจกรรมเดินทางไกลได้ข้าม “เขาลง” และหลุดข้ามมิตี้อย่นอดีตไปยังอาณาจักรวยารปุระ เมืองแห่งอารยธรรมเก่าแก่ของขอม เมื่อประมาณ 1,500 ปีก่อนหน้า ทำให้พวกเขาต้องผจญกับเรื่องราวต่าง ๆ มากมาย ทั้งนี้เพราะที่วยารปุระ เด็กชายทั้ง 5 คน คือ ดวงดาวทั้งห้าแห่งอุตรทิศที่สามารถช่วยของศรีขทัยาจากการกักขังของวามพราหมณ์

เรื่องราวจึงเต็มไปด้วยการผจญภัยต่าง ๆ จากการปกป้องหุบเขาร้อยศพ และเดินทางฝ่าอันตรายสู่หุบเขากินคน โดยที่หุบเขากินคนนี้วามพราหมณ์ต้องการใช้ชีวิตเด็กทั้ง 5 คนสังเวยเทพทศรา เพื่อชีวิตที่เป็นอมตะตามคำทำนายอีกด้วย หลังจากผจญภัยต่าง ๆ แล้วเหตุการณ์ต่าง ๆ ก็คลี่คลาย เพราะความสามารถและความตั้งใจของจิตใจ จึงสามารถช่วยเหลือของศรีขทัยาและกำจัดวามพราหมณ์ได้สำเร็จ และสุดท้ายได้เดินทางข้ามมิติกาลเวลากลับสู่ยุคปัจจุบัน

เรื่องหุบเขากินคน เป็นการผจญภัยของ “กองธงเสือด้า” ซึ่งมีสมาชิก 5 คน แต่ละคนมีความโดดเด่น และมีความสามารถพิเศษแตกต่างกัน แต่สาเหตุที่เลือกตัวละคร “บดินทร์” ในฐานะวีรบุรุษ เนื่องจาก

1. บดินทร์ เป็นหัวหน้ากองธงเสือด้า มีรายชื่อปรากฏอยู่ในศิลาจารึกโบราณ
2. บดินทร์เป็น “ดาวนักรบ” ในดวงดาวแห่งอุตรทิศทั้งห้า มีบทบาทในการบัญชาการรบ ทำให้ช่วยชีวิตของศรีขทัยา และมีบทบาทสำคัญในการกอบกู้วยารปุระ ได้รับการยกย่องในฐานะ “วีรบุรุษ”
3. บดินทร์ได้เติบโตทางความคิดอย่างชัดเจนหลังจากได้เดินทางผจญภัย กล่าวคือ มีความคิดและมุมมองที่เป็นผู้ใหญ่ขึ้น เรียนรู้การเป็นผู้นำ ผู้ตาม ยอมรับสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่าง มีความกล้าหาญเสียสละ เข้าใจแก่นแท้ของมิตรภาพ จากเดิมที่บดินทร์เป็นเด็กไม่ยอมคน มั่นใจสูง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการผจญภัยของวีรบุรุษ ในนวนิยายเรื่องหุบเขากินคน ของมาลา คำจันทร์ ตามทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์
2. เพื่อศึกษาคุณค่าของการผจญภัยของวีรบุรุษ ในนวนิยายเรื่องหุบเขากินคน ของมาลา คำจันทร์

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์ลักษณะการผจญภัยของวีรบุรุษของตัวละคร “บดินทร์” ในนวนิยายเรื่องหุบเขากินคน ของมาลา คำจันทร์ โดยได้กำหนดขอบเขตข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. เอกสารหลักที่ใช้ในการวิจัย คือ นวนิยายเรื่องหุบเขาकिनคน ของ มาลา คำจันทร์ ฉบับตีพิมพ์ครั้งที่ 10 พ.ศ. 2549

2. ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากนวนิยายเรื่องหุบเขาकिनคน โดยศึกษาลำดับเหตุการณ์ตามลำดับเวลา (timeline) ในเรื่อง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล การผจญภัยหรือการเดินทางของบดินทร์ในฐานะวีรบุรุษ ในเรื่องหุบเขาकिनคน โดยศึกษารายละเอียดแต่ละเหตุการณ์ถึงความสอดคล้องกับขั้นตอนการเดินทางผจญภัยของวีรบุรุษ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงการเรียนรู้ การเติบโตทางความคิดของวีรบุรุษเมื่อผ่านบทเรียนแต่ละขั้นตอน และศึกษาคูณค่าของการผจญภัยของวีรบุรุษ ในนวนิยายเรื่องหุบเขาकिनคน

ผู้วิจัยใช้แนวคิดการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์ (Joseph Campbell) ในหนังสือ "The Hero with a Thousand Faces" (Campbell, 2004) และหนังสือเรื่อง "พลังานุภาพแห่งเทพปกรณัม" (The Power of Myth) ของโจเซฟ แคมป์เบลล์ และบิลล์ มอยเยอร์ส, บาร์นี นูญทง: ผู้แปล, กิ่งแก้ว อัดถการ: บรรณาธิการ (ต้นฉบับภาษาอังกฤษ พิมพ์ ค.ศ 1991/ฉบับแปลเป็นภาษาไทยพิมพ์ พ.ศ. 2551) (Campbell, & Moyers, 2008) และวิทยานิพนธ์เรื่อง "ชีวิตและคุณูปการของโจเซฟ แคมป์เบลล์ต่อการศึกษาเทพปกรณัม" (Boonsong, 2009)

นิยามศัพท์เฉพาะ

"วีรบุรุษ" ในงานวิจัยนี้ หมายถึง ผู้ที่ออกเดินทางจากโลกปกติที่คุ้นเคย ไปสู่ดินแดนพิเศษที่มีสิ่งเหนือธรรมชาติ ระหว่างการเดินทางได้พบอุปสรรคหลายครั้ง ได้เรียนรู้ ปรับเปลี่ยนความคิด/จิตวิญญาณ เปลี่ยนมุมมอง ฝ่าฟันอุปสรรคหรือผ่านบททดสอบต่าง ๆ จนได้รับชัยชนะ จากนั้นได้กลับมาสู่โลกปกติ โดยได้รับสิ่งดีงามสูงสุดจากการเดินทางครั้งนี้ สิ่งดีงามสูงสุด อาจหมายถึง ประสบการณ์ชีวิต หรือการยกระดับจิตวิญญาณ หรือการเกิดครั้งที่ 2 ทางจิตวิญญาณ

ทั้งนี้ วีรบุรุษไม่จำเป็นต้องเป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่ในสังคม หรือไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลจริงตามประวัติศาสตร์ อาจเป็นบุคคลหรือตัวละครธรรมดาที่มีการผจญภัยสอดคล้องกับวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษ

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่าการผจญภัยของบดินทร์ วีรบุรุษในเรื่องหุบเขาकिनคน มีขั้นตอนใหญ่ครบทั้ง 3 ขั้นตอน คือ การออกเดินทาง การครอบครอง และการเดินทางกลับ เมื่อพิจารณาขั้นตอนย่อยทั้ง 17 ขั้นตอน พบว่าการผจญภัยของบดินทร์ มีลักษณะใกล้เคียงกับการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์เป็นอย่างมาก กล่าวคือ ปรากฏขั้นตอนย่อย 15 ขั้นตอน จากขั้นตอนการผจญภัยของวีรบุรุษ 17 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ไม่ปรากฏในการผจญภัยของบดินทร์ คือ ขั้นตอนที่ 2 การปฏิเสธเสียงเรียก และขั้นตอนที่ 12 การปฏิเสธที่จะเดินทางกลับ

วงจรการผจญภัยของบดินทร์จากเรื่องหุบเขากินคน สามารถวิเคราะห์ตามขั้นตอนการผจญภัยของวีรบุรุษ ของโจเซฟ แคมป์เบลล์ ดังมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการออกเดินทาง (Departure)

การออกเดินทางของบดินทร์ เป็นช่วงที่วีรบุรุษต้องเดินทางจากโลกปกติ หรือสถานการณ์ปกติ ในเรื่องหุบเขากินคน บดินทร์ได้เดินทางจากโลกปกติ ในขณะที่เข้าค่ายพักแรมลูกเสือในจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ (อีสานใต้) แล้วจึงเริ่มต้นการเดินทางย้อนมิติเวลาสู่ยุคขอมโบราณ (สมัยฟูนัน)

1. เสียงเรียกสู่การผจญภัย (The Call to Adventure)

ขั้นตอนเสียงเรียกสู่การผจญภัยเป็นจุดเริ่มต้นที่บดินทร์จะได้พบบางสิ่งบางอย่างหรือบางสถานการณ์ ที่กระตุ้นให้เกิดความสงสัยใคร่รู้ เกิดแรงบันดาลใจในการออกเดินทาง เพื่อเข้าสู่โลกพิเศษหรือสถานการณ์ใหม่ ที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้และค้นพบบางสิ่งบางอย่างที่เขาไม่เคยประสบมาก่อน จากเรื่องหุบเขากินคน พบว่ามีเสียงเรียกสู่การผจญภัยถึง 4 เสียงด้วยกัน ดังนี้

1.1 บดินทร์ถามนักโบราณคดีเกี่ยวกับข้อความในจารึกโบราณ นักโบราณคดีถอดความจากอักษรปัลลวะเป็นภาษาไทยให้ฟัง บดินทร์แปลกใจที่มีชื่อตนอยู่ในจารึกนั้น ดังข้อความในจารึกที่ว่า

“ภทรวร...ผู้พลัดพราก
ผู้ขจัด...เมฆหมอก...มหามายามนต์
ด้วย...รำลึก...เพื่อ...
ข้าและท่าน แม่ต่างภพ...กาล
...นามวิษณุ บดินทร์...
นิรันดรกาล”

(Mala Kamchan, 2006, pp. 4-5)

แม้ข้อความในจารึกกลบเลือนตามกาลเวลา แต่การที่มีชื่อ บดินทร์ และเพื่อน ๆ ปรากฏอยู่บนจารึกโบราณ เหมือนเป็นสัญญาณเรียกบุคคลที่มีชื่อบนแผ่นจารึก ให้สนใจและติดตามเรื่องราวต่อไป

1.2 บดินทร์เห็นพุนดินและกองอิฐ เกิดความสงสัยว่าคืออะไร มีท่านผู้เฒ่าชาวพื้นถิ่นเล่าว่าเป็นพื้นที่เก่าแก่เศษซากปราสาทขอม การเห็นซากปราสาทโบราณแล้วทำให้บดินทร์สนใจ รู้สึกอยากรู้คำตอบ แสดงให้เห็นว่ามีพลังบางอย่างดึงดูดให้สนใจ (Mala Kamchan, 2006, p. 10)

1.3 บดินทร์เห็นหมูป่า ทางช้างเผือกและสายหมอก กระตุ้นความใฝ่ฝันอยากเป็นนักสำรวจอวกาศหรือไม่ก็นายทหารบัญชาการรบ พลางจินตนาการถึงยานย้อนเวลา ทั้งนี้การเห็นหมูป่าเป็นการกระตุ้นให้บดินทร์อยากออกเดินทางสู่โลกแห่งการผจญภัย โดยที่ดวงดาวยังมีความเชื่อมโยงกับโลกพิเศษอีกด้วย

เพราะที่യാธาปุระ อันเป็นดินแดนพิเศษที่บดินทร์จะข้ามมิติไปนั้น บดินทร์และเพื่อน ๆ คือ ดวงดาวแห่งอุตรทิศทั้ง 5 ดวงตามคำทำนาย ที่จะสามารถช่วยของศรีษทายาพาให้รอดพ้นจากอันตรายได้ (Mala Kamchan, 2006, pp. 15-17)

1.4 บดินทร์ได้กลิ่นเหม็นลอยมากับลม แล้วรู้สึกเหมือนถูกสะกดจิต เห็นร่างหนึ่ง ดำตะคุ่ม หลังโก่ง จุ่มคล้ายคนแก่ มือหนึ่งถือไม้เท้าบิคงอ อีกมือหนึ่งชี้มาที่กองธงเลือดดำ แล้วบอกว่า

...เหอ ๆ ๆ พวกเจ้าต้องตาย ตายทุกคน ใครรู้กลัวหุบเขากินคนต้องตาย
ตายทุกคน...

(Mala Kamchan, 2006, pp. 17-18)

กลิ่นเหม็นและคำพูดของร่างดำตะคุ่มนั้น จึงเป็นเหมือนเสียงเรียกให้บดินทร์รู้ตัวว่ากำลังจะประสบสิ่งที่น่ากลัวจากคำข่มขู่ แม้อูเหมือนเป็นคำพูดข่มขู่ในลักษณะเชิงห้ามปราม แต่แท้จริงแล้วชายแก่ร่างนั้นต้องการให้บดินทร์และเพื่อน ๆ เดินทางเข้าไปสู่หุบเขากินคนต่อไป

2. การปฏิเสธเสียงเรียก (Refusal of the Call)

จากการศึกษา ไม่พบเรื่องราวที่เป็นขั้นตอนการปฏิเสธเสียงเรียกในเรื่องหุบเขากินคน

3. ความช่วยเหลือจากพลังเหนือธรรมชาติ (Supernatural Aid) ขั้นตอนที่ 3 นี้แทรกอยู่ตอนอื่น

4. การข้ามธรณีประตูแรก (The Crossing of the First Threshold)

ขั้นตอนการข้ามธรณีประตูแรก ปรากฏอย่างชัดเจนเมื่อเวลา 12.00 น. กองธงเลือดดำข้ามเกาะวัลย์ (เครือเขาหลง) ซึ่งมีลักษณะเป็นธรณีประตูอย่างชัดเจน และเป็นจุดแบ่งแยกเวลาระหว่างยุคปัจจุบัน (โลกปกติ) ของบดินทร์และยุคขอมโบราณ (โลกพิเศษ) เป็นจุดเริ่มต้นของการออกจากโลกที่คุ้นเคยเข้าสู่โลกแห่งการผจญภัยที่รายล้อมด้วยอันตรายต่าง ๆ โดยในขณะที่ก้าวข้ามเครือเขาหลง บดินทร์รู้สึกสะดุ้งเหมือนมีใครเอาเข็มมาแทง เป็นสัญญาณบอกว่ามีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้น (Mala Kamchan, 2006, p. 22)

ความช่วยเหลือจากพลังเหนือธรรมชาติ (Supernatural Aid) ขั้นตอนที่ 3 ที่แทรกเข้ามา

หลังจากข้ามเกาะวัลย์เครือเขาหลงมาแล้ว บดินทร์และเพื่อน ๆ ได้รับพลังพิเศษจากพลังเหนือธรรมชาติ กล่าวคือ บดินทร์มีความสามารถเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาลต่อยอดจากความสามารถเดิมที่แต่ละคนมีอยู่ จากเดิมที่มีความสามารถทางด้านกีฬา บดินทร์ก็เชี่ยวชาญในด้านกีฬาและพลองมากขึ้นหลายเท่าตัว จากความเปลี่ยนแปลงอย่างปาฏิหาริย์นี้ กองธงเลือดดำเรียกว่า **“อภรรพณ์ป่าเล่นงานเข้าให้แล้ว...”** (Mala Kamchan, 2006, p. 28) กล่าวคือ มีอำนาจลึกลับในป่าที่เชื่อกันว่าสามารถดลบันดาลให้เกิดสิ่งต่าง ๆ ได้

5. การติดอยู่ในท้องปลาวาฬ (The Belly of the Whale)

ขั้นตอนนี้ ในการเดินทางของบดินทร์ที่เข้ามาสู่โลกแห่งการผจญภัยย้อนมาในยุคขอมโบราณ ทำให้ต้องเดินทางในป่าดิบที่รายล้อมด้วยอันตราย การพักผ่อนในแต่ละคืนที่ป่าโบราณ บดินทร์ต้องค้างแรมในถ้ำที่มีลักษณะมืดมน ในยามค่ำคืนก็มีอันตรายจากภัยที่ลึกลับ ทั้งภูตผีปีศาจ สัตว์ร้าย และผู้คนพื้นถิ่นที่ประสงค์ร้าย แต่ละคืนในการค้างแรมในถ้ำจึงเต็มไปด้วยความกลัว ความระแวงระวัง การต่อสู้ การเอาตัวรอด และการคิดทบทวนในเรื่องราวที่ประสบพบเจอในแต่ละวัน จึงเป็นขั้นตอนที่วีรบุรุษต้องประสบกับเหตุการณ์ที่มีมิติเหมือนไร้ทางออก และรู้สึกกดดันตึงเครียดกับสภาวะที่ดูเหมือนไร้หนทางที่จะเอาชีวิตรอดได้ จากเรื่องหุบเขากินคนปรากฏขึ้นตอนการติดอยู่ในท้องปลาวาฬ 3 สถานการณ์ ดังนี้

5.1 บดินทร์และเพื่อน ๆ ฝ่าพายุฝนไปหลบอยู่ในถ้ำ ประสบกับแรงอัดมหาศาลและคลื่นความสั่นสะเทือนเข้ามาในถ้ำ หนักหน่วงเหมือนถูกกดหัวให้จมน้ำ สถานการณ์นี้แสดงให้เห็นถึงการหลบภัยมาอยู่ในถ้ำ แต่ก็ยังเต็มไปด้วยความกลัวความวิตกกังวล (Mala Kamchan, 2006, p. 52)

5.2 ขณะอยู่ในถ้ำบดินทร์และเพื่อน ๆ ทบทวนเหตุการณ์ว่าพวกเขาเหมือนหลุดมาอีกมิติหนึ่ง เป็นมิติที่ทำให้พวกเขามีพลังพิเศษ แต่ไม่สามารถอธิบายและหาทางออกได้ สถานการณ์การค้างแรมในถ้ำทำให้บดินทร์ ทบทวนเรื่องราวที่น่าสะพรึงกลัวต่าง ๆ และเกิดความรู้สึกคิดถึงบ้าน คิดถึงพ่อแม่พี่น้อง คิดถึงโลกเดิม ที่เขาจากมา แต่ก็ไม่สามารถจะกลับไปสู่โลกเดิมได้ (Mala Kamchan, 2006, pp. 63-64)

5.3 บดินทร์สำรวจพื้นที่สำหรับพักค้างคืนในแต่ละคืน โดยเลือกถ้ำที่มีคูหาแคบ ๆ บางแห่งมีปล่องถ้ำด้านบน และบดินทร์ทำหน้าที่เฝ้าเวรดูแลความปลอดภัยให้เพื่อน ๆ ขณะที่เฝ้าเวรยามบดินทร์เกิดความรู้สึกว่าเหวหวาดกลัว เครียด กังวลและอ่อนล้า (Mala Kamchan, 2006, p. 66)

ขั้นตอนการครอบครุ (Initiation)

หลังจากที่บดินทร์เข้ามาอยู่ในอาณาจักรขอมโบราณ ซึ่งเป็นโลกพิเศษเป็นช่วงเวลาใหม่ สถานการณ์ใหม่ที่ต้องเผชิญ ทำให้ชีวิตของบดินทร์เปลี่ยนไป จึงต้องมีบุคคลที่เป็นครูอาจารย์ ผู้ชี้แนะแนวทาง ให้คำปรึกษาหรือฝึกฝนอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บดินทร์ได้เรียนรู้และสามารถข้ามอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดการเดินทางได้ ในขั้นตอนนี้มีผู้ที่เปรียบเสมือนครูของบดินทร์หลายคน ขั้นตอนการครอบครุมีขั้นตอนย่อย 6 ขั้นตอน หากพิจารณาโดยอธิบายตามการดำเนินเรื่องของหุบเขากินคน ปรากฏดังนี้

6. ถนนแห่งการทดสอบทดลอง (The Road of Trials)

บดินทร์ต้องเผชิญบททดสอบทดลองตลอดการผจญภัย ตั้งแต่ผจญภัยในป่าดิบโบราณ ที่เต็มไปด้วยอันตรายรอบด้าน เช่น ภัยจากสัตว์ร้าย ภัยจากสิ่งลึกลับ ภัยจากมนุษย์ที่คิดทรยศ และบททดสอบที่เสี่ยงอันตรายต่าง ๆ บดินทร์ต้องเผชิญและฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ ตลอดการเดินทาง บดินทร์ได้เรียนรู้การแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เข้าใจถึงความร่วมมือร่วมใจ มิตรภาพและความสามัคคี ในเรื่องหุบเขากินคน บดินทร์ได้พบกับบทสอบถึง 17 บททดสอบ แต่จะทยอยเผชิญเป็นระยะ ๆ ดังนี้

ตารางที่ 1 บทเรียนของบัณฑิตในขั้นตอนถนนแห่งการทดสอบทดลอง (The Road of Trials) ช่วงที่ 1

เหตุการณ์ที่บัณฑิตเผชิญบททดสอบ ในขั้นตอน ถนนแห่งการทดสอบทดลอง (The Road of Trials)	บทเรียนที่บัณฑิตได้เรียนรู้ จากบททดสอบ
6.1 กองธงเสื้อดำพบพญาลอบบาดเจ็บและอยู่ในอาการหวาดกลัว บดินทร์เข้าไปอุ้มพญาลอบ แม้เป็นเพียงเด็กอายุประมาณ 12-13 ปี แต่ได้แสดงความกล้าหาญ ยอมเสี่ยงภัยเพื่อช่วยเหลือสัตว์ที่บาดเจ็บ ด้วยความเมตตากรุณา (Mala Kamchan, 2006, pp. 33-34)	บดินทร์ไม่เพิกเฉยต่อความทุกข์ความเจ็บปวดของผู้อื่น แม้จะเป็นเพียงสัตว์ก็ตาม เป็นบททดสอบด้านพิสูจน์จิตใจที่ดีงามมีเมตตา
6.2 จงอางขนาดใหญ่เลื้อยมาและทำท่าจะแย่งพญาลอบจากมือ บดินทร์เขาต้องเผชิญกับสัตว์ดุร้ายและมีพิษร้ายแรง บดินทร์ปกป้องพญาลอบ โดยมีบุญชูได้ใช้มีดหมอช่วยเหลือ (Mala Kamchan, 2006, p. 34)	บดินทร์ได้พิสูจน์เรื่องความกล้าหาญในการปกป้องพญาลอบ และความมีสติในการแก้ปัญหา ได้เห็นถึงพลังแห่งมิตรภาพ ที่บุญชูได้ช่วยชีวิตตนไว้
6.3 บดินทร์พบฝูงกิ้งกือขนาดใหญ่จำนวนมาก และเกิดฝนตกฟ้าคะนองอย่างผิดธรรมชาติ (Mala Kamchan, 2006, p. 49)	บดินทร์ได้พิสูจน์ความกล้าหาญที่ต้องเผชิญหน้ากับกิ้งกือยักษ์ และต้องเผชิญกับสภาพดินฟ้าอากาศที่รุนแรงผิดธรรมชาติ เป็นการพิสูจน์ความมีสติและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
6.4 บดินทร์ได้พบกับนักรบโบราณโพกผ้าสีเหลืองประมาณ 10 คน บดินทร์ใช้วิชาพลองต่อสู้จนนักรบโบราณหนีไป (Mala Kamchan, 2006, p. 62)	บดินทร์ต้องต่อสู้เพียงลำพัง กับนักรบโพกผ้าสีเหลือง ที่พยายามจับตัวบดินทร์ แต่ก็รอดมาได้ ด้วยการใช้สติและความสามารถด้านการใช้พลอง
6.5 บดินทร์ถูกปีศาจหญิงตนหนึ่งที่มีดวงตาสีเขียวเข้มสะกดให้เดินออกจากถ้ำ แม้เขาจะมีความเก่งกล้า แต่เมื่อต้องเผชิญกับภัยลึกลับดังเช่นมนต์สะกดของปีศาจ เขาก็ไม่สามารถต้านทานได้ แต่บดินทร์รอดพ้นอันตรายนี้มาได้เพราะอักษณาที่ช่วยเรียกสติด้วยการขว้างก้อนหินใส่หลัง แล้วสวดคาถาชินบัญชร เพื่อขับไล่ปีศาจ หลังจากที่ถูกปีศาจตาเขียวทำให้บดินทร์หมดเรี่ยวแรงเป็นไข้ อักษณาช่วยแผ่เมตตาให้ ทำให้อาการดีขึ้น (Mala Kamchan, 2006, pp. 69-70)	บดินทร์ได้เรียนรู้และตระหนักถึงพลังของคุณพระศรีรัตนตรัย พลังแห่งเมตตาจิต และคาถาชินบัญชรที่ช่วยปกป้องคุ้มครองได้
6.6 บดินทร์ต้องเผชิญหน้าต่อสู้กับนักรบโพกผ้าเขียวในถ้ำ เขาจึงใช้กระบวณพลองและยุทธวิธีที่ค่อนข้างล้ำคม จนทำให้สามารถเอาชนะผู้บุกรุกได้ (Mala Kamchan, 2006, p. 99)	บดินทร์ได้ใช้ความสามารถด้านการใช้พลอง และยุทธวิธีที่เหมาะสม รวมทั้งเรียนรู้การทำงานเป็นหมู่คณะ

7. การพบองค์เทวี (The meeting with the Goddess)

องค์เทวี ในเรื่องหุบเขากินคน คือ มหาเทวีกุลประภาวดี ผู้ให้บทเรียนการดำเนินชีวิตที่ลึกซึ้ง แก่บดินทร์ กล่าวคือ บดินทร์กราบทูลมหาเทวีกุลประภาวดีขอกำลังพลเพิ่มสัก 500 คน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันยวาชปุระ แต่มหาเทวีทรงปฏิเสธเนื่องจากทรงเห็นใจประชาชน และชายฉกรรจ์ในหุบเขาร้อยศพ ก็มีจำนวนไม่มากนัก การที่มหาเทวีปฏิเสธไม่ยอมทำตามที่บดินทร์ต้องการ ทำให้บดินทร์ต้องเรียนรู้และเปลี่ยนยุทธวิธีการรบ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เรื่องการตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรม ไม่เบียดเบียนประชาชน พยายามให้ราษฎรเดือดร้อนให้น้อยที่สุด องค์มหาเทวีจึงมีทั้งในด้านที่เปี่ยมคุณธรรม มีความเมตตาและประนีประนอมอย่างที่สุด แต่อีกด้านหนึ่งกลับหนักแน่น เด็ดขาด เรื่องการคัดค้านยุทธวิธีการรบของบดินทร์ ทำให้การวางแผนการรบยากลำบากยิ่งขึ้น แม้บดินทร์ไม่เห็นด้วยกับมหาเทวี แต่บดินทร์ก็ยอมปรับแผนการรบตามพระประสงค์ของมหาเทวี (Mala Kamchan, 2006, pp. 149-150)

หลังจากทำตามมหาเทวีแล้ว บดินทร์ก็ค่อย ๆ ได้เรียนรู้จากการที่มีผู้ที่สำนึกบุญคุณขององค์มหาเทวี ได้กลับมาช่วยเหลือตามกำลังอำนาจ แสดงให้เห็นถึงความกตัญญูกตเวทีและซาบซึ้งในพระเมตตาที่องค์เทวีเคยมอบให้ บดินทร์ได้เรียนรู้ว่าการปกครองด้วยคุณธรรม สามารถส่งผลดีต่อการรบได้เช่นกัน ไม่จำเป็นต้องใช้กำลังหักหาญกันเสมอไป

6. ถนนแห่งการทดสอบทดลอง (The Road of Trials)

ตารางที่ 2 บทเรียนของบดินทร์ในขั้นตอนถนนแห่งการทดสอบทดลอง (The Road of Trials) ช่วงที่ 2

เหตุการณ์ที่บดินทร์เผชิญบททดสอบ ในขั้นตอน ถนนแห่งการทดสอบทดลอง (The Road of Trials)	บทเรียนที่บดินทร์ได้เรียนรู้ จากบททดสอบ
6.7 บดินทร์ตั้งใจฝึกนักรบ 200 คน ให้มีกำลังเหมือน 500 คนให้ได้ จากที่บดินทร์ปฏิบัติตามพระประสงค์ของมหาเทวี เรื่องไม่เพิ่มกำลังคน ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากและท้าทายความสามารถมาก <i>...วันแล้ววันเล่า บดินทร์ คังกร และบุญชูยังคงคร่ำเคร่งกับการฝึกปรีความคล่องแคล่วจัดเจนให้แก่กองกำลังสองร้อยประจำหุบเขาร้อยศพ ฝึกทั้งเชิงอาวุธ พละกำลัง ระเบียบวินัย การแปรรูปกระบวนทัพและการรุกรับพร้อมเพรียง...</i> (Mala Kamchan, 2006, p. 158)	บดินทร์ต้องปรับแผนการรบ ฝึกซ้อมนักรบให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น บททดสอบนี้ บดินทร์ได้เรียนรู้การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ตามสถานการณ์กำหนด และนำความรู้ความสามารถด้านกีฬา มาประยุกต์ใช้ในการฝึกซ้อมรบ
6.8 บดินทร์เป็นผู้บัญชาการรบสูงสุด รับคำสั่งจากมหาเทวีว่า “จงฆ่าคนให้น้อยที่สุด ไว้ชีวิตให้มากที่สุด” บดินทร์ยอมปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ตามข้อกำหนดของมหาเทวี (Mala Kamchan, 2006, p. 176)	บดินทร์ได้เรียนรู้การปฏิบัติตามคำสั่ง และการเคารพกฎเกณฑ์ของสังคมที่ตนอยู่
6.9 บดินทร์บัญชาการรบในการต่อสู้กับบุรพจารย์ วางแผนการรบโดยให้กองพลหมอบขุมโจมตีอยู่ที่ปากทางเข้าหุบเขาร้อยศพ ชาวทาสของ	บดินทร์ได้ใช้ความสามารถด้านการเป็นผู้นำวางแผนและบัญชาการรบ

เหตุการณ์ที่บันทึรเผชิญบททดสอบ ในขั้นตอน ถนนแห่งการทดสอบบททดลอง (The Road of Trials)	บทเรียนที่บันทึรได้เรียนรู้ จากบททดสอบ
หุบเขาร้อยศพที่มหาเทวีเคยช่วยเหลือ มาช่วยสมทบ โดยขึ้นไปห่ม บนภูเขา แล้วโยนตะข่องใส่ผู้พิชลงมาช่วยกำจัดศัตรู จนทหารของ รุทรอรมันแตกพ่าย	ฝึกการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และ ประจักษ์ผลของความเมตตากรุณา ของมหาเทวี ที่ได้รับสิ่งดีงามตอบแทน
6.10 บันทึรบัญชาการรบกับรุทรอรมัน โดยใช้ยุทธวิธีของ หงจื่อเกา (ยุทธวิธีที่ผู้นำเผ่าจ้วงถล่มกองทัพราชวงศ์ฉินแตกพ่าย) จากนั้น บันทึรสั่งให้พระยะประชิด “โลบ้อง หอกสอย” อย่างแม่นยำ เลือก ทีมแทงจุดที่ไม่ถึงกับเป็นอันตรายแก่ชีวิต บรรดาเชลยศึกที่มหาเทวี เคยเมตตาวิชาอาการบาดเจ็บและปล่อยตัวไป ได้กลับมาช่วยเหลือ ด้วยสำนึกในพระเมตตา	บันทึรได้ใช้ความสามารถด้านการ บัญชาการรบ ฝึกการแก้ปัญหาเฉพาะ หน้า นำความรู้จากโลกปกติมาใช้กับ โลกพิเศษ และได้เรียนรู้ “ผลแห่งความ เมตตากรุณาของมหาเทวี” ส่งผลดีต่อ กองกำลังอย่างไม่คาดคิด
6.11 บันทึรเฝ้ามองกับดักทุก ๆ 50 วา ระหว่างเดินทางไปยังหุบเขา กินคน (Mala Kamchan, 2006, p. 208)	บันทึรได้เรียนรู้เรื่องการมีสติในขณะ เดินทาง การสังเกตภัยรอบตัว และ ความสามัคคีในหมู่คณะ
6.12 บันทึรเจอผีกองกอย ต้องต่อสู้กับความกลัวในใจตนเอง จาก เดิมที่คิดว่ากองกอยเป็นผี จึงรู้สึกกลัวมาก แต่เมื่อวิชชุได้อธิบายว่า กองกอยเป็นเหมือนคนอีกเผ่าพันธุ์หนึ่งที่ตกค้างตรงรอยต่อของ วิวัฒนาการ เหมือนมนุษย์หิมะ หรือเยติแถบหิมาลัย หลังจากที่ได้ เปลี่ยนความคิด จากความกลัวได้กลายเป็นความสงสารกองกอยแทน (Mala Kamchan, 2006, p. 220)	บททดสอบนี้ บันทึรได้เรียนรู้ที่ เอาชนะความกลัว เปลี่ยนเป็นความ เมตตากรุณาผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก
6.13 บันทึรและนักรบหุบเขาร้อยศพเจอผีโสมดงที่มีดวงตาสีแดง ลอยมาเป็นฝูง ผีโสมดงเป็นภัยร้ายที่ป้องกันตัวได้ยากยิ่ง จากการถูกผี โสมดงโจมตีในยามค่ำคืน ทำให้บันทึรต้องสูญเสียกองกำลังไป 14 คน (Mala Kamchan, 2006, p. 229)	บันทึรได้ตระหนักถึงภัยลี้ลับที่ไม่ สามารถพิสูจน์ได้ด้วยวิทยาศาสตร์ อาจมีสิ่งที่อยู่ในมิติอื่น ๆ จึงไม่ควร ประมาทในการเดินทาง
6.14 บันทึรและนักรบหุบเขาร้อยศพถูกกองพลลี้้นขาดจับตัว แต่ สามารถหลบหนีจากการถูกกักขังได้	บันทึรได้เรียนรู้การเอาตัวรอด โดย การวิเคราะห์จุดอ่อนของฝ่ายตรงข้าม และเรียนรู้การใช้สติปัญญาแก้ปัญหา
6.15 บันทึรผ่านม่านน้ำตกเข้าสู่หุบเขากินคน เดินสะพานเชือก แล้ว ตกลงสู่ก้นหุบเขา บันทึรและเพื่อนได้รับบาดเจ็บ	บันทึรเรียนรู้การเอาตัวรอด และมี บทบาทในการช่วยเหลือเพื่อน ๆ ที่ บาดเจ็บเช่นกัน
6.16 บันทึรขว้างหอกใส่เสือโคร่งที่กำลังจะกัดกินวิชชุ จนเสือโคร่ง ตาย	บันทึรได้แสดงความกล้าหาญ ใช้ ทักษะการต่อสู้กับเสือ เรียนรู้การมีสติ ในการแก้ปัญหา

เหตุการณ์ที่บิดนทร์เผชิญบททดสอบ ในชั้นตอน ถนนแห่งการทดสอบทดลอง (The Road of Trials)	บทเรียนที่บิดนทร์ได้เรียนรู้ จากบททดสอบ
6.17 บิดนทร์ วิชชุ และอัสมาช่วยวิथाที่กำลังถูกงูใหญ่กลืนเข้าไป กว่าครึ่งตัว อัสมาแผ่เมตตาแก่งูสกุลต่าง ๆ จนงูคลายปากคายวิथा ออกมา ...สัพเพ สัตตา อเวรา โหนตุ... บทสวดท่องแผ่เมตตาแก่วงานขึ้น ทุ้มลึก อ่อนโยน แก้วเสียง แจ่มใส มือหนึ่งพนมระหว่างอก อีกมือเอื้อมแตะปลายจมูกชี้ดเย็นของ สัตว์โลกตึกดำบรรพ์ วิรูปักเขหิ เม เมตตัง เอราปเถหิ เม บทสวดแผ่เมตตาแก่งูสกุลต่าง ๆ ดังอยู่สม่ำเสมอ... (Mala Kamchan, 2006, p. 263)	บิดนทร์ได้เข้าใจอานุภาพของการแผ่ เมตตา แม้สัตว์ดุร้ายก็ยอมรับกระแส แห่งความเมตตา พลังของธรรมะ สามารถเอาชนะอุปสรรคและความ โหดร้ายได้

8. หญิงในฐานะผู้ยั่ววน (Woman as the Temptress)

ในขณะที่ทุกคนกำลังนอนหลับอยู่ในป่า บิดนทร์ได้เห็นนางอัปสรกำลังร่ายรำยั่ววนจนเกือบทำให้
บิดนทร์ตามไป

ขณะนอนหลับ ทุกคนตื่นขึ้นเพราะได้ยินเสียงดนตรีโบราณ มีนางอัปสราร่าย
ย่างเยื้อง ฝ่านุ่งห้อยต่ำเปิดสะดือ อกรัดอวบมีผ้าคาดทับทั้งชายไสว แยมย้มเชื้อเชิญ
กวักมือยั่วร่างยั่วล้อ ช้อเท้าและปลิ้นองเรียวกลิ้ง สลับย่างเนิบไหว

(Mala Kamchan, 2006, p. 274)

บิดนทร์เคลิบเคลิ้มมองนางอัปสราร่ายรำและกำลังเดินเข้าไปหาร่างนางอัปสรนั้น แต่โชคดีที่อัสมาใช้
พลังพุทธคุณทำลายภาพมายานั้นได้

การประสบเหตุการณ์นี้ทำให้บิดนทร์ได้เรียนรู้กิเลสของตนเอง ซึ่งกิเลสอันเกิดจากการยั่ววน ของ
นางอัปสรนั้น เกิดขึ้นจากความรู้สึกและอารมณ์ทางกายภาพของเด็กหนุ่ม ซึ่งหากขาดสติ ไม่มีใครควบคุม
อารมณ์ ปล่อยใจไปกับการยั่ววนดังกล่าว อาจเกิดผลเสียร้ายแรงได้

9. การเป็นหนึ่งเดียวกับพระบิดา (Atonement with the Father)

จากการต่อสู้กับความพราหมณ์ ซึ่งเป็นบททดสอบที่หนักที่สุด ซึ่งอาจเรียกได้ว่า “การทดสอบอัน
สาหัสสากรรจ์” บิดนทร์ต้องต่อสู้จนเกือบเอาชีวิตไม่รอด จากสถานการณ์คับขันนี้ทำให้บิดนทร์ต้องเผชิญกับ
ความกลัวตายในใจของตนเอง แต่จากบทเรียนนี้ทำให้บิดนทร์ได้เปลี่ยนความคิดหรือตัวตนแบบเดิม เปิดใจ
ยอมรับสัจธรรมของโลก ดังข้อความต่อไปนี้

ท่าทางของบดินทร์รุ่นาน หงุดหงิดและร้อนรนชัดเจน ความตายมากวักมืออยู่
ต่อหน้า โอบปรกไปมาชิดหนังหัว ยิ่งคิดก็ยิ่งกลัว ยิ่งรู้สึกยิ่งแสดงอาการชัดเจน

“ไอ้ซู! แม่่ง ไม่กลัวตายหรือไงวะ”

“กลัว” วิษณุอดแขนเพื่อนนั่งลง “แต่กลัวแล้วจะมีประโยชน์อะไรก่อนดิน ความ
เป็น ความตายตัดสินใจกันในพริบตา ตั้งสติคอยรับมือกับมันดีกว่า หากจะตายมันก็ต้อง
ตาย กลัวตายแล้วไ้ว่าจะไม่ตายเมื่อไร”

(Mala Kamchan, 2006, pp. 303-304)

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าบดินทร์ได้เรียนรู้ เข้าใจ และยอมรับสัจธรรมของชีวิต คือ ความ
ตาย ทำให้มีสติไม่กระวนกระวาย ทั้งที่ตั้งแต่นับเรื่องบดินทร์กับวิษณุได้เป็นคู่แข่งชิงดีชิงเด่น ในแง่
ความสามารถมาโดยตลอด ในฐานะที่เป็นดาวเด่นประจำห้องเรียนคนละด้าน กล่าวคือ บดินทร์เด่นทางด้าน
กีฬา ส่วนวิษณุเด่นทางการเรียน แต่เมื่อผ่านบททดสอบอันสาหัสสากรรจ์ ทำให้บดินทร์เปลี่ยนการมอง
โลกไปจากเดิม เข้าใจกฎของธรรมชาติ เรียนรู้สัจธรรมของชีวิต ละทิ้งอัตตา ยอมรับ และยกย่องคู่แข่งด้วย
ใจจริง ด้วยคำพูดว่า “แท้จริงเราเป็นคนขลาด นายเองต่างหากที่กล้า นายกล้ากว่าเรามาก...กระซู” จากนั้น
บดินทร์ได้เปลี่ยนเป็นคนใหม่โดยการเข้าใจและยอมรับความตายอย่างมีสติ จึงทำให้คิดแก้ปัญหาได้ต่อไป
นับเป็นการเกิดครั้งที่สองทางจิตวิญญาณ

10. การเปลี่ยนสถานะเป็นเทพเจ้า (Apotheosis)

หลังจากที่บดินทร์ผ่านการทดสอบอันสาหัสสากรรจ์ ทำให้เข้าใจสัจธรรมของชีวิต เตรียมใจยอมรับ
ความตายที่อาจเกิดขึ้น ทำให้บดินทร์ไม่ได้คิดเรื่องของตนเองเป็นสิ่งสำคัญ แต่คิดถึงผู้อื่นหรือประโยชน์ของ
ผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ยอมสละได้แม้ชีวิตของตนเอง ความรู้สึกคิดถึงผู้อื่นนี้จึงตรงกับขั้นตอน “การเปลี่ยน
สถานะเป็นพระเจ้า” ดังตอนที่ บดินทร์บอกกับวิษณุในตอนที่ถูกความพราหมณ์กักขังว่า ถ้าหากต้องตาย
บดินทร์ขอตายก่อน

บดินทร์สุดลมหายใจเข้าปอดลึก ๆ ยึดอกขึ้น ตบปากเพื่อนหนักแน่นมั่นคง
“ในฐานะ นายกองธงเสือด้า ฟังให้ดิ้นะ กระซู หากต้องตายเราขอตายก่อน จะไม่ยอมให้
พวกนายตายก่อนเด็ดขาด เผื่อว่าเวลาที่เหลือพวกนายอาจรอดชีวิตออกไปได้”

(Mala Kamchan, 2006, p. 304)

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าบดินทร์ได้แสดงความกล้าหาญในการช่วยชีวิตและปกป้องผู้อื่น
มนุษย์ทั่วไปย่อมรักชีวิตของตนเองที่สุด การแสดงความกล้าหาญเพื่อปกป้องผู้อื่น เสมือนเป็นการเกิดใหม่
กลายเป็นอีกคนหนึ่งที่ไม่มองเฉพาะประโยชน์ของตนเอง ยอมสละชีวิตเพื่อผู้อื่นได้

13. การหลบหนีโดยใช้เวทมนตร์ (The Magic Flight)

บดินทร์รอดพ้นอันตรายและสามารถกำจัดความพราหมณ์ได้ เพราะสมาชิกกองธงเสื้อดำอาราธนา พุทธคุณและสวดคาถาชินบัญชร เวทมนตร์ในเรื่องนี้จึงหมายถึง บทพุทธคุณและคาถาชินบัญชร ที่มีอานุภาพ ศักดิ์สิทธิ์ สามารถปกป้องคุ้มครอง รวมทั้งทำลายอำนาจร้ายจากฝ่ายความพราหมณ์และภูติผีปีศาจต่าง ๆ ได้ (Mala Kamchan, 2006, p. 326)

11. ความดีงามสูงสุด (The Ultimate Boon)

หลังจากที่บดินทร์ผ่านการทดสอบย่อย ๆ มาแล้วหลายครั้งหลายหน จนกระทั่งผ่านการทดสอบ แบบสาหัสสากรรจ์มาได้ บดินทร์ได้เรียนรู้การใช้ชีวิต และพิสูจน์ว่ามีคุณสมบัติของวีรบุรุษพร้อมทั้งทางด้านการ ความสามารถและจิตใจ การเดินทางผจญภัยของบดินทร์ครั้งนี้ทำให้ได้เข้าถึงสิ่งดีงามสูงสุด คือ “ความ เสียสละเพื่อส่วนรวม”

บดินทร์ได้ใช้ความกล้าหาญและความสามารถของตน ช่วยเหลือและกอบกู้บ้านเมือง “วยาธปุระ” ทั้งที่ไม่ได้รับผลประโยชน์ใดจากการเสียสละครั้งนี้ แต่บดินทรยอมอุทิศตนเป็นผู้นำการรบ วางแผน ฝึกซ้อม ให้เหล่านักรบ เป็นผู้บัญชาการรบสูงสุด เป็นวีรบุรุษด้วยหลักศีลธรรม จนได้รับชัยชนะโดยมีความเมตตา กรุณาเป็นที่ตั้ง ทั้งยังกล้าหาญเสี่ยงภัยต่อสู้กับศัตรู และภัยจากสิ่งเหนือธรรมชาติต่าง ๆ จนสามารถ ช่วยเหลือองค์รัชทายาทได้ และทำให้อาณาจักร “วยาธปุระ” กลับมาร่มเย็นอีกครั้ง

ขั้นตอนการเดินทางกลับ (Return)

12. การปฏิเสธที่จะเดินทางกลับ (Refusal of the Return)

จากการศึกษา ไม่พบเรื่องราวที่เป็นขั้นตอนการปฏิเสธเสียงเรียกในเรื่องหุบเขากินคน เนื่องจาก หลังจากที่ได้ช่วยองค์รัชทายาทคุณวรมันให้ออกมาจากหุบเขากินคนได้แล้ว จากนั้นกษัตริย์ “มหาคุณวรมัน” ได้ขึ้นครองราชย์ ณ อาณาจักรวยาธปุระ แล้วได้ทรงแต่งตั้งอัครมาเป็นอุปราช “มหาภัทรวรมัน”

กษัตริย์ทรงปูนบำเหน็จผู้มีความดีความชอบในการกอบกู้บ้านเมืองในครั้งนี้ ทรงยกย่องให้กองธง เสื้อดำเป็นน้องชาย กษัตริย์ตรัสกับกองธงเสื้อดำว่า “ต้องการสิ่งใดให้บอกมาเถิด ทองคำแสน มณีค่าล้ำน ก็จะมี/ปูนบำเหน็จให้” กองธงเสื้อดำปฏิเสธที่จะรับสิ่งของมีค่า และไม่รับตำแหน่งใด ๆ สิ่งเดียวที่ต้องการ คือ การกลับคืนสู่บ้านเกิดเมืองนอนที่จากมานาน มหาคุณวรมันรับปากว่าจะช่วยหาหนทางให้ ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าบดินทร์ไม่ยึดติดหรือล้าเลกับประโยชน์ที่จะได้รับ ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งอันสูงศักดิ์ หรือทรัพย์สิน เงินทองใด ๆ แต่ประสงค์จะเดินทางกลับเป็นสำคัญ เรื่องหุบเขากินคนจึงไม่ปรากฏขั้นตอนการปฏิเสธที่จะ เดินทางกลับ

13. การหลบหนีโดยใช้เวทมนตร์ (The Magic Flight)

บดินทร์และเพื่อน ๆ ไม่สามารถเดินทางกลับสู่โลกปกติของตนเองได้ จึงจำเป็นต้องมีความช่วยเหลือจากพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ เวทมนตร์ในขั้นตอนนี้จึงหมายถึง ข้อมูลในคัมภีร์กาลจักรและภูมิสถาน

กาลจักร คือ การหมุนวนดุจจักรของกาลเวลา ภูมิสถาน คือ สถานที่ต่าง ๆ ทั้งจักรวาล ใครที่เชี่ยวชาญคัมภีร์นี้สามารถท่องเที่ยวไปทั้งอดีต และอนาคต ซึ่งกองธงเสือดาคำเชื่อว่าคัมภีร์นี้อาจไขความลับการเดินทางข้ามมิติเวลาได้ และอาจช่วยพาให้กลับบ้านได้ (Mala Kamchan, 2006, pp. 345-346)

นอกจากนี้ในการเดินทางกลับต้องมีการคำนวณเวลาและสถานที่ให้ตรงกับตอนที่ข้ามเวลามาสู่อณาจักรขอม ในการคำนวณเส้นแบ่งเวลาในการเดินทางกลับภพเดิมนั้น ได้ไขปริศนาบางส่วนจากคาถาสรรเสริญเทพทวารบาลอีกด้วย

14. การช่วยเหลือจากด้านนอก (Rescue from Without)

บดินทร์และเพื่อน ๆ ต้องการจะกลับบ้านในภพภูมิเดิม (โลกปกติ) แต่ไม่สามารถกลับได้ แม้จะมีคัมภีร์กาลจักรและภูมิสถาน ที่ช่วยคำนวณเวลากลับได้ แต่ประสบกับอุปสรรค กล่าวคือ มีข้อความบางส่วนหายไป ทำให้ไม่สามารถคำนวณเวลาได้แม่นยำ จำเป็นต้องมีผู้ช่วยเหลือ นั่นคือ กษัตริย์คุณวรมันที่เชี่ยวชาญเรื่องคัมภีร์นี้เป็นอย่างดี จนสุดท้ายก็พบข้อความส่วนที่หายไป กษัตริย์คุณวรมันจึงสามารถคำนวณตัวเลขต่าง ๆ จนหาจุดแบ่งเวลาส่งกองธงเสือดากลับบ้านได้ (Mala Kamchan, 2006, pp. 346-347)

15. การข้ามธรณีประตูของการกลับคืน (The Crossing of the Return Threshold)

ในการเดินทางกลับสู่โลกปกติ (โลกเดิมของบดินทร์) เขาต้องนำสิ่งล้ำค่าทางจิตใจที่เขาได้รับจากการผจญภัย กลับไปยังโลกเดิม ดังนั้นบดินทร์ต้องผ่านธรณีประตูอีกครั้ง ซึ่งหมายถึง เส้นแบ่งระหว่างอณาจักรขอมโบราณ กับโลกปัจจุบันของบดินทร์ ในเรื่องหุบเขากินคนมีการกล่าวถึงเส้นแบ่งเวลาไว้อย่างชัดเจน และสมาชิกทุกคนต้องแต่งตัวเหมือนเดิม ไม่นำสิ่งใดกลับไปสู่โลกปกติทั้งสิ้น ดังนี้

จุดตัดแห่งเวลาใกล้มาถึงแล้ว มัธยมนะ ตะวันเที่ยงตรง นาฬิกาสองเรือนยังตายสนิท ตรงตำแหน่งเดิม กองธงเสือดาคำทั้งสี่ปฏิเสฐข้าวของทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็เสื้อผ้าที่เคยนุ่ง เครื่องประดับยศเคยสวมใส่ หรือแม้กระทั่งปลอกโลหะสวมรัดพลองธงเสือดาคำต่างยังคงใส่ชุดเดิมเมื่อเริ่มออกสะกดรอย

...ทั้งสี่หันไปจับมือเพื่อนผู้สมัครใจจะอยู่ในอดีต... “ลาก่อน”

(Mala Kamchan, 2006, pp. 349-350)

16. เจ้าแห่งสองโลก (Master of Two Worlds)

“เจ้าแห่งสองโลก” เป็นขั้นตอนที่วีรบุรุษมีความสามารถพิเศษ สามารถข้ามไปมาระหว่างโลกปกติกับโลกพิเศษได้ โดยไม่นำกฎเกณฑ์ของโลกหนึ่งไปตัดสินอีกโลกหนึ่ง หรือไม่ทำลายหลักการของโลกหนึ่งด้วยหลักการของอีกโลกหนึ่ง จากเรื่องหุบเขากินคนสามารถพิจารณาได้ 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

16.1 ศิลปินที่ภักทรวรมัน (อชฌมา) ได้ทำให้เพื่อนเป็นประจักษ์พยานว่าคุณสมบัติที่บดินทร์และกองธงเสือด้าได้ทำให้ จะดำรงอยู่ทั้งที่วายุระและโลกปกติ

ศิลปินดังกล่าวจึงเป็นสัญลักษณ์ของ “เจ้าแห่งสองโลก” ในลักษณะเป็นรูปธรรม กล่าวคือ ข้อความในจารึกที่กล่าวถึงชื่อบดินทร์ และการที่จะระลึกถึงอยู่เสมอ นั้นเสมือนว่าบดินทร์และกองธงเสือด้าสามารถอยู่ได้ทั้งระหว่างโลกปกติและโลกพิเศษ

16.2 จิตใจของบดินทร์เปลี่ยนไป มีความเติบโตทางความคิด เข้าใจโลกทั้งสองยุคสมัย ไม่นำกฎเกณฑ์ของโลกใดโลกหนึ่งไปตัดสินอีกโลกหนึ่ง แต่เปิดใจเข้าใจโลกทั้ง 2 โลกเป็นอย่างดี ปรากฏชัดเจนในตอน ที่บดินทร์กับวิชชุได้เข้าร่วมการเฉลิมราชประเพณีผลัดแผ่นดิน และการฉลองชัยชนะต่อศัตรู ที่แสดงให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่เกรียงไกรของวายุระ บดินทร์และวิชชุกล่าวถึงว่าพวกตนได้เรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่าง ไม่ควรนำความคิดของตนไปตัดสินหรือเปรียบเทียบว่าวัฒนธรรมใครดีกว่าใคร หรือใครเจริญกว่าใคร นอกจากนี้ยังมีการกล่าวถึงความไม่เที่ยงแท้ของสรรพสิ่ง ชาติที่เจริญมีรากฐานอารยธรรมที่เก่าแก่ ก็สามารถถึงจุดตกต่ำได้ ทุกสิ่งในโลกล้วนไม่แน่นอน (Mala Kamchan, 2006, pp. 334-335)

17. อิสระแห่งการดำรงอยู่ (Freedom to Live)

ขั้นตอน “อิสระแห่งการดำรงอยู่” เป็นสภาวะที่บดินทร์รู้สึกมีอิสระในการใช้ชีวิตและการดำรงอยู่ แม้เมื่อนึกถึงโลกแห่งการผจญภัยที่บดินทร์ต้องประสบความยากลำบากต่าง ๆ นานา แต่เมื่อได้เรียนรู้แล้ว บดินทร์เกิดความรู้สึกสงบ ผ่อนคลาย ไม่ทุกข์ระทม ไม่ยึดติด ทั้งยังคิดถึงในแง่ดีว่าตนชาวโชคดียังคงอยู่พลัดหลงมาที่นี่ ทำให้ได้เรียนรู้สัจธรรมของชีวิตตั้งแต่วัยเด็ก

...เราเองดีใจนะที่บังเอิญพลัดหลงมาที่นี่ บังเอิญได้พบสัจจะของชีวิตเสียแต่ยังเด็ก ๆ ใครจะไปรู้ได้ ขนาดพวกเราอายุแค่นี้ยังแก่งแย่งชิงดีกันเอาเป็นเอาตาย โตขึ้นหากบังเอิญพวกเราได้เป็นใหญ่ พวกเรามีแก่งแย่งกันยิ่งกว่าเขมรสามฝ่ายสี่ฝ่ายหรือ...

(Mala Kamchan, 2006, p. 326)

การใช้ชีวิตของบดินทร์เมื่อกลับมาอยู่ในโลกปกติ บดินทร์ใช้ชีวิตเหมือนเด็กทั่วไป แต่ได้นำบทเรียนจากโลกพิเศษมาประยุกต์ใช้ ทำให้มีมุมมองที่เป็นผู้ใหญ่ขึ้น เรียนรู้การเป็นผู้นำ ผู้ตาม ยอมรับสังคม วัฒนธรรมที่แตกต่าง มีความกล้าหาญ เสียสละ เข้าใจแก่นแท้ของมิตรภาพ เข้าใจสัจธรรมของชีวิต ไม่ยึดติด

ไม่โยนหา โดยเฉพาะเมื่อต้องสูญเสียวิชาพลองชั้นพิเศษไป ก็ไม่ได้ยึดติดกับสิ่งพิเศษนั้น มุ่งมั่นทำหน้าที่นักเรียนที่ดี นักกีฬาที่ดี เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ และมีความสุขในโลกปกติธรรมดาของตน

จากวงจรการผจญภัยของบดินทร์พบว่า มีขั้นตอนใหญ่ครบทั้ง 3 ขั้นตอน คือ การออกเดินทาง การครอบครอง และการเดินทางกลับ เมื่อพิจารณาขั้นตอนย่อย 17 ขั้นตอน พบว่าการผจญภัยของบดินทร์ปรากฏขั้นตอนย่อย 15 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ไม่ปรากฏในการผจญภัยของบดินทร์ คือ ขั้นตอนที่ 2 การปฏิเสธเสียงเรียก และขั้นตอนที่ 12 การปฏิเสธที่จะเดินทางกลับ

ขั้นตอนที่ไม่พบในการผจญภัยของบดินทร์ ได้แก่

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิเสธเสียงเรียก (Refusal of the Call) ไม่ปรากฏขั้นตอนนี้ เนื่องจากกองธงเสียดำได้เดินทางออกผจญภัยข้ามมิติเวลาอย่างไม่คาดคิดและไม่ทันตั้งตัว

ขั้นตอนที่ 12 การปฏิเสธที่จะเดินทางกลับ (Refusal of the Return) ไม่พบในการผจญภัยของบดินทร์ แต่พบในตัวละคร “อัสมา” ที่ได้พบความจริงว่าตนคือ บุตรคนเล็กของมหาเทวี แห่งวายุภะรู ในโลกปกติอัสมาเป็นเด็กกำพร้า ขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัวมาตลอด จึงตัดสินใจเลือกที่จะอยู่กับพระมารดา (มหาเทวี) และพระเชษฐา ในมิติแห่งอาณาจักรขอมโบราณต่อไป แต่สมาชิกกองธงเสียดำอีก 4 คนตัดสินใจกลับสู่โลกปกติดั้งเดิม

ขั้นตอนที่ปรากฏแต่มีการสลับขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 3 ความช่วยเหลือจากพลังเหนือธรรมชาติ (Supernatural Aid)

ขั้นตอนปรากฏแทรกอยู่ถัดจากการข้ามธรณีประตูแรก หลังการข้ามผ่านเครือข่ายหลงเข้าสู่มิติเวลาแห่งขอมโบราณ หลังจากเข้ามาสู่ดินแดนนี้แล้วบดินทร์และเพื่อน ๆ จึงได้รับพลังพิเศษเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาล ต่อยอดจากความสามารถเดิมที่แต่ละคนมีอยู่แล้ว เนื่องจากอาถรรพณ์แห่งป่า และตามคำพยากรณ์ว่าเด็กทั้ง 5 คน คือ ดวงดาวแห่งอุตรทิศทั้ง 5 ที่จะมาช่วยกอบกู้เมือง จึงได้รับความช่วยเหลือจากผู้มีพลังเหนือธรรมชาติเสมอ

การหลบหนีโดยใช้เวทมนตร์ (The Magic Flight) ของบดินทร์ และกองธงเสียดำพบได้หลายครั้งจากการใช้บทสวดพุทธคุณ คาถาชินบัญชร และบทสวดต่าง ๆ ตลอดจนการแผ่เมตตา ที่ทำให้กองธงเสียดำรอดพ้นจากอันตรายได้ มักปรากฏในขั้นตอนการครอบครอง หลังจากเผชิญกับบททดสอบต่าง ๆ และไปปรากฏอีกครั้งในขั้นตอนการเดินทางกลับ ที่ต้องไขปริศนาบางส่วนจากคาถาสรรเสริญเทพบุตรคา เพื่อคำนวณเส้นแบ่งเวลาในการเดินทางกลับ ขั้นตอนนี้สะท้อนแนวคิดความเชื่อตามหลักศาสนาอันเป็นที่พึ่งทางใจ และช่วยทำให้เกิดสติปัญญาในการแก้ไขปัญหา

ข้อสังเกต การผจญภัยของวีรบุรุษในเรื่องหุบเขากินคน พบว่าปรากฏขึ้นตอนถนนแห่งการทดสอบทดลอง (The Road of Trials) มากถึง 17 ครั้ง ในมุมมองการผจญภัยของวีรบุรุษ วีรบุรุษต้องถูกทดสอบหลายครั้ง เพื่อให้ได้เรียนรู้และเติบโต นอกจากนี้ในมุมมองของด้านวรรณกรรม การถูกทดสอบหลายครั้งเป็นการผูกปมขัดแย้งในเรื่อง ให้ผู้อ่านติดตามวิธีการคลายปมปัญหาในแต่ละบททดสอบ อันส่งผลด้วยข้อคิดที่ดีในการดำเนินชีวิต

คุณค่าของการผจญภัยของวีรบุรุษ ในนวนิยายเรื่องหุบเขากินคน ของมาลา คำจันทร์

1. การเข้าใจการเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของตัวละคร

จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่อง หุบเขากินคน ทำให้ตัวละคร “บดินทร์” ได้มีพัฒนาการทางความคิด และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนหลังจากได้เดินทางผจญภัย เช่น จากเดิมที่บดินทร์เป็นเด็กมูทะลุ มั่นใจสูง ไม่ยอมคน ชอบทะเลาะและแก่งแย่งความโดดเด่นกับวิชชุ แต่เมื่อผ่านบททดสอบต่าง ๆ ทำให้บดินทร์ยอมรับความสามารถและข้อดีของเพื่อนที่เป็นอดีตคู่แข่ง ยอมรับฟังและชื่นชมจากใจ เช่น

บดินทร์นั่งลง น้ำคำของเพื่อนราบรื่นเหมือนน้ำเย็นไหลผ่านตัว เด็กชายผู้
แกลั้วล้าอึ้งไปนาน เหมือนมองไฟมองรูปสลักชวนหนาวหนังหัวแล้วพูดขึ้น

“แท้จริงเราเป็นคนฉลาด นายเองต่างหากที่กล้า นายกล้ากว่าเรามาก...กระซุ”

“เราไม่กล้าหรอก เราเพียงยอมรับมันเท่านั้น”

“นั่นแหละ ความกล้าที่แท้จริงละ”

(Mala Kamchan, 2006, pp. 303-304)

บดินทร์ได้แสดงความเป็นผู้นำที่รับผิดชอบ และเสียสละต่อผู้อื่นในหลายเหตุการณ์ เช่น

“พวกนายไปนอนกันเถอะ” บดินทร์ทำลายความเงียบน้ำอืดอืด “เวรนี้เรา
รับผิดชอบ วางใจเต็มที่”

เวลาผ่านไป จะล่องไปเท่าไรไม่รู้ ดูนานยาวนานเหมือนไม่มีที่สิ้นสุด ...ทว่า...
ตนเองเป็นหัวหน้ากองจริง เป็นยามเฝ้าเวรให้เพื่อน ๆ เพื่อนกำลังหลับสบายเพราะไว้วางใจ
ตน มีหรือตนจะเห็นแก่เปลืองง่วงแล้วทำลายความศรัทธาที่เพื่อนมีให้

(Mala Kamchan, 2006, p. 68)

การผจญภัยของวีรบุรุษทุกขั้นตอนมีส่วนสำคัญให้บดินทร์ได้แสดงศักยภาพ แสดงออกถึงคุณธรรม และปรับเปลี่ยนมุมมองวิธีคิดได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะขั้นตอน “การทดสอบ” ที่ปรากฏถึง 17 ครั้ง ในทุก ๆ ครั้งบดินทร์ล้วนได้เรียนรู้บทเรียนจากทุกเหตุการณ์เสมอ ทั้งการตัดสินใจ ทักษะคิด ภาวะผู้นำ คุณธรรมด้านต่าง ๆ การพัฒนาทักษะความสามารถร่างกาย และทักษะทางสังคม

2. การสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองผ่านการเผชิญปัญหาและอุปสรรคของตัวละคร

การเข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลจะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข จากการศึกษาตัวละครเด็กชาย 5 คนที่เป็นสมาชิกกองธงเสือด้า เป็นกลุ่มเพื่อนที่มีพื้นฐานครอบครัว อุปนิสัย และความถนัดที่แตกต่างกัน แต่เมื่อได้ร่วมทุกข์ร่วมสุขเดินทางผจญภัยด้วยกันแล้ว ต่างใช้ความสามารถที่มีอยู่ช่วยเหลือ เกื้อกูลกันในสถานการณ์ต่าง ๆ จนสามารถผ่านพ้นอุปสรรคไปได้ สมาชิกกองธงเสือด้า ได้แก่

- บดินทร์ (ก้อนดิน, ดิน) หัวหน้ากองธงเสือด้า มีความสามารถทางด้านกีฬา โดยเฉพาะพลอง
- อัศฌา (เพื่อน ๆ มักเรียกว่า “หลวงปู่”) เพราะเป็นคนฝึกไฟทางธรรม อัศฌาไม่ทราบต้นกำเนิดของตนเอง มีหลวงปู่ที่เป็นพระภิกษุเลี้ยงดู หลวงปู่สอนธรรมะ ให้นั่งสมาธิ สวดมนต์ โดยเฉพาะคาถาชินบัญชร
- วิชชุ (กระชู่, ชู) เด็กชายที่มีสติปัญญาดีเยี่ยม สนใจเรื่องประวัติศาสตร์เป็นพิเศษ
- บุญชู (ส่วย) เด็กชายชาวป่า ได้รับการสืบทอดวิชาเดินป่ามาจากบรรพบุรุษที่เป็นนายพราน
- วิทยา (หมูอ้วน) เด็กชายอ้วนที่เอาแต่กินและนอน มีแรงมหาศาล

สมาชิกกองธงเสือด้าทุกคนล้วนมีความสำคัญ และเป็นส่วนหนึ่งในการผจญภัย ทำให้ได้เรียนรู้และแก้ปัญหาด้วยสติปัญญา จนผ่านพ้นอุปสรรคไปได้ การอยู่ร่วมกันด้วยการยอมรับ ให้เกียรติซึ่งกันและกันเป็นสิ่งสำคัญ แม้ว่าแต่ละคนจะไม่ได้สมบูรณ์พร้อมในทุกด้านก็ตาม

ตัวละครในกองธงเสือด้าเป็นตัวละครที่ใช้ชีวิตแบบคนธรรมดาทั่วไป ไม่ได้เพียบพร้อมสมบูรณ์แบบแต่สามารถบรรลุภารกิจได้ อาจส่งผลให้ผู้อ่านเกิดทัศนคติเชิงบวกในการใช้ชีวิต เข้าใจและเห็นคุณค่าของผู้คนรอบข้าง มีความหวังในการพัฒนาตนเองและข้ามผ่านอุปสรรคต่าง ๆ

นอกจากนี้ ทักษะการใช้ชีวิตและการปรับตัวในสังคม มีความจำเป็นในทุกยุคสมัย จากการผจญภัยในเรื่องหุบเขากินคน บดินทร์และเพื่อน ๆ ต้องเรียนรู้เพื่อปรับตัวและเอาชีวิตรอดจากสถานการณ์ที่แปลกใหม่ จนสามารถผ่านแบบทดสอบ และเดินทางกลับสู่โลกปกติของตนได้

การอภิปรายผล

การผจญภัยของวีรบุรุษ ในเรื่อง “หุบเขากินคน” มีเนื้อหาสาระที่ครบเครื่องทั้งเรื่องราวสนุกสนานชวนติดตาม ตัวละครมีพัฒนาการด้านความคิดและการเติบโตทางจิตวิญญาณ การเรียนรู้วิถีชีวิตวัฒนธรรม ตลอดจนความเชื่อที่สะท้อนผ่านนวนิยายเรื่องนี้ การที่เยาวชนหรือบุคคลทั่วไปได้ศึกษาเรื่อง “หุบเขากินคน” ย่อมได้รับคุณค่าด้านความรู้ ความเพลิดเพลิน ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และส่งเสริมให้ “รักการอ่าน” มากขึ้น การอ่านหนังสือที่ดีสักเล่ม อาจสร้างแรงบันดาลใจให้คน “รักหนังสือ” ดังที่ Attagara (2021, p. 29) ได้กล่าวถึงเรื่องการเดินทางในโลกหนังสือไว้ว่า

เมื่อเข้าสู่มหาวิทยาลัย คุณควรที่จะกระโจนเข้าหาหนังสือของนักคิดนักเขียน
ระดับใหญ่ คุณจะสัมผัสความคิดที่คุณไม่เคยคิด สัมผัสมุมมองที่คุณไม่เคยมอง ได้สัมผัส

ลีลาที่พาคุณหวนไหว ได้รู้ลึกว่าหัวใจของคุณมันเต้นแรงขึ้น หรือสงบลง เมื่อคุณสามารถ
เชื่อมโยงกับสิ่งที่คุณค้นพบในโลกใหม่นี้

นวนิยายเรื่องหุบเขากินคน ประพันธ์โดย มาลา คำจันทร์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ อาจเป็น
อีกเรื่องหนึ่งที่น่าผู้อ่านเข้าสู่โลกแห่งจินตนาการอันเปี่ยมคุณค่า ทำให้เกิดการใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์ได้
เป็นอย่างดี

การนำคุณลักษณะของตัวละครใน “หุบเขากินคน” มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นการส่งเสริม
ด้านการพัฒนาตนเองและการพัฒนาทักษะชีวิตและการแก้ปัญหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pragthong
(1993, p. 99) ที่ได้กล่าวถึงเรื่องหุบเขากินคนไว้ว่า

...ในเรื่องหุบเขากินคนนั้น ผู้แต่งใช้แนวเรื่องแตกต่างไปจากเดิม โดยให้ตัวละคร
ในเรื่องต่อสู้ชีวิตด้วยสติปัญญาและความกล้าหาญในสถานการณ์ที่แปลกประหลาดกว่า
ประสบการณ์ปกติ สิ่งที่เหมาะสมคือผู้แต่งแสดงพฤติกรรมของตัวละครเด็กที่แสดงออก
ถึงคุณลักษณะทางจริยธรรมที่น่าชื่นชม และทำให้เห็นว่าพฤติกรรมเหล่านั้นมีคุณค่าต่อ
การดำเนินชีวิตและการแก้ไขปัญหาของชีวิต

การผจญภัยของวีรบุรุษ มีบทบาทในการเสริมสร้างกำลังใจ และสร้างแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิต
และแก้ปัญหของผู้คนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง Seeing Your Life Story as a Hero's Journey Increases
Meaning in Life (Rogers et al., 2023) ที่ได้พัฒนาเครื่องมือในการวิจัยที่เรียกว่า Hero's Journey Scale
เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินว่าเรื่องราวในชีวิตตนเองมีความสอดคล้องกับเรื่องราวหรือขั้นตอน
การเดินทางของวีรบุรุษมากน้อยเพียงใด

นักวิจัยพบว่าผู้เข้าร่วมที่มองชีวิตของตนเองผ่านเรื่องราวใน Hero's Journey รายงานว่าบุคคล
เหล่านั้นรู้สึกชีวิตมีความหมายมากขึ้น การศึกษายังพบว่าการเปลี่ยนแปลงเรื่องราวนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลต่อ
วิธีที่ผู้คนมองเห็นอดีตและปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อทัศนคติของพวกเขาให้มีความท้าทายและ
ความสามารถในการเผชิญกับความปัญหาต่าง ๆ ได้ดีขึ้นอีกด้วย

การนำเรื่องราวของวีรบุรุษไปปรับกับเรื่องราวชีวิตของบุคคล ส่งผลดีต่อประเมินและแก้ปัญหาวีร
ในเชิงบวกมากขึ้น เรื่องราวชีวิตที่ทรงพลังและมีความหมายได้ส่งผลกระทบที่ดีต่อจิตใจของผู้คน ดังนั้น
การผจญภัยของบดินทร์ในเรื่อง “หุบเขากินคน” จึงอาจช่วยสร้างกำลังใจได้การแก้ปัญหาและการพัฒนา
ตนเองต่อไปได้

การผจญภัยของวีรบุรุษเป็นเรื่องราวที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับมนุษย์ ทำให้ได้เห็นความสำเร็จจาก
ความเพียรพยายามของวีรบุรุษ เรื่องราวเหล่านี้จึงช่วยเหลือเลี้ยงจิตใจ จรรโลงสังคม มาทุกยุคทุกสมัย

อนึ่ง การใช้สติปัญญาและการแก้ปัญหาโดยใช้หลักธรรมและบทสวดเพื่อนำไปสู่ทางออกที่ดีได้ปรากฏในเรื่อง “หุบเขากินคน” ได้ปรากฏทั้งบทสวดชินบัญชร บทสวดพุทธคุณ และบทสวดขันธปริตร รวมทั้งการทำสมาธิ ได้ช่วยให้บดินทร์และกองธงเสียดำ หลุดพ้นจากช่วงอันตรายได้หลายครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Saengsrichan & Wongrach (2021, p. 102) ที่ได้กล่าวถึงคาถาชินบัญชรไว้ว่า

คาถาชินบัญชร มีสรรพคุณในการปกป้องคุ้มครอง จัดเป็นเครื่องป้องกันอันเป็นทิพยอำนาจ ที่เกิดจากพระรัตนตรัย 3 คือ พระพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ อารามนาพระพุทธเจ้า 28 พระองค์ พระอริยสงฆ์จำนวน 14 รูป และ 80 รูป พระสูตรและพระปริตต์ 7 บท และพระพุทธรูปที่เหลื้อมทั้งหมด มาเป็นทิพยอำนาจสถิตประทับที่ส่วนต่าง ๆ ... เป็นทิพยอำนาจพิทักษ์รักษา คุ้มครอง ปกป้อง คุ้มกันผู้สวดสาธยายให้แคล้วคลาดปลอดภัย

ด้วยคุณภาพการสวดชินบัญชรจึงทำให้ตัวละครแคล้วคลาดปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ ทั้งนี้อาจหมายถึงการใช้สติและสมาธิที่แน่วแน่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ นับเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิต

บทสรุป

จากการศึกษาเรื่องหุบเขากินคน โดยใช้ทฤษฎีการผจญภัยของวีรบุรุษของโจเซฟ แคมป์เบลล์ มาวิเคราะห์ตัวละคร “บดินทร์” พบว่าบดินทร์เป็นวีรบุรุษที่มีวงจรการผจญภัยสอดคล้องกับวงจรการผจญภัยของวีรบุรุษ ของโจเซฟ แคมป์เบลล์เป็นอย่างมาก กล่าวคือ มีขั้นตอนใหญ่ครบทั้ง 3 ขั้นตอน คือ การออกเดินทาง การครอบครอง และการเดินทางกลับ เมื่อพิจารณาขั้นตอนย่อยทั้ง 17 ขั้นตอน พบว่าปรากฏขั้นตอนย่อย 15 ขั้นตอน จากขั้นตอนการผจญภัยของวีรบุรุษ 17 ขั้นตอน โดยมีการสลบลำดับขั้นตอนเพียงเล็กน้อย ส่วนขั้นตอนที่ไม่ปรากฏในการผจญภัยของบดินทร์ คือ ขั้นตอนที่ 2 การปฏิเสธเสียงเรียก และขั้นตอนที่ 12 การปฏิเสธที่จะเดินทางกลับ แสดงให้เห็นลักษณะร่วมอันเป็นสากล ของวีรบุรุษที่ปรากฏอยู่ในแต่ละวัฒนธรรม

การผจญภัยในเรื่องหุบเขากินคน “บดินทร์” ต้องเผชิญกับอุปสรรคและปัญหาหลายครั้ง วีรบุรุษต้องผ่านบทสอบต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก บดินทร์ได้เรียนรู้การใช้ชีวิต และพิสูจน์ว่ามีคุณสมบัติของวีรบุรุษพร้อมทั้งทางด้านความสามารถและจิตใจ ซึ่งการเดินทางในครั้งนี้ ทำให้ได้เข้าถึงสิ่งดีงามสูงสุด (The Ultimate Boon) คือ “ความเสียสละเพื่อส่วนรวม” จนทำให้ภารกิจประสบความสำเร็จ เป็นแบบอย่างของการฟันฝ่าและการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต เรื่องราวของวีรบุรุษช่วยเสริมสร้างกำลังใจที่เข้มแข็ง เป็นตัวอย่างของการตัดสินใจโดยใช้สติปัญญาและมีความกล้าหาญในการเผชิญปัญหาต่าง ๆ นับเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับโลกในยุคปัจจุบัน

References

- Attagara, K. (2021). *Kan doen thang nai lok nangsue* [My journey in the world of books]. Amarin Printing and Publishing.
- Boonsong, B. (2009). *The life and contributions of Joseph Cambell to the study of mythology* [Doctoral dissertation]. Naresuan University.
- Campbell, J. (2004). *The hero with a thousand faces* (commemorative edition). Princeton University Press.
- Campbell, J., & Moyers, B. (2008). *Phalanuphap haeng thep pakaranam* [The power of myth] (B. Boonsong, Trans.) (2nd ed.). Amarin Printing and Publishing. (Original work published 1991)
- Chaiklam, S. (2021). Frozen 2: The hero's journey from the mythology to the movies with folkloristic overview. *Phranakhon Rajabhat Research Journal (Humanities and Social Sciences)*, 16(2), 72-86. https://so05.tci-thaijo.org/index.php/PNRU_JHSS/article/view/249041
- Chaiklam, S. (2023). Avatar: The hero's journey. *Journal of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University*, 42(5), 823-835. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/264067>
- Haupt, A. (2023, 14 August). Want to give your life more meaning? Think of it as a 'hero's journey'. *Time*. <https://time.com/6304708/heros-journey-psychology/>
- Mala Kamchan. (2006). *Hupkhao kin khon* [The valley of the death] (10th ed). Kledthai.
- Pragthong, S. (1993). *An analysis of Mala Kumchan's juvenile novels* [Master's thesis, Prince of Songkla University, Pattani Campus]. PSU Knowledge Bank. <http://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2010/6867>
- Rogers, B. A., Chicas, H., Kelly, J. M., Kubin, E., Christian, M. S., Kachanoff, F. J., Berger, J., Puryear, C., McAdams, D. P., & Gray, K. (2023). Seeing your life story as a hero's journey increases meaning in life. *Journal of Personality and Social Psychology*, 125(4), 752-778. <https://www.researchgate.net/publication/367377960>
- Saeng-arunchalaemsuk, S. (2018). Phra Sang: The hero's journey. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 10(2), 185-206. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jhsc/article/view/155667>
- Saengsrirachan, N., & Wongrach, K. (2021). Secrete power in gatha Chinnabanchorn. *Journal of Buddhist Arts*, 4(1), 85-102. <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/barts/article/view/4668>

- Sindhuvanik, S., & Witchayapakorn, K. (2019). The development of the main male characters' adventures as the heroes in thai classical literatures. *The Journal of Social Communication Innovation*, 7(1), 210-219. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jcosci/article/view/199937>
- Suwanpratest, O. (2009). *Somdet phra naresuan maha rat: Phalang khap khluean bueang lang pracha chat* [King naresuan the great: the dynamic power behind the nation] [Doctoral dissertation, Naresuan University]. https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/NU.the.2009.312
- Thumkwinthip, P. (2013). *Kan sueksa priap thiap archetypes nai wannakhadi: Karani sueksa chak nithan Phra-aphai-mani khamklon lae odyssey* [A comparative study of archetypes in literature: A case study of Phra-aphai-mani and the odyssey] [Doctoral dissertation]. Naresuan University.